

Особливості інтеграції України в ЄС: виклик часу

Писін В.М.

кандидат економічних наук, професор
Харківського інституту фінансів
Київського національного торговельно-економічного університету

Єчина Л.В.

старший викладач
Харківського інституту фінансів
Київського національного торговельно-економічного університету

У статті проаналізовано питання інтеграції України та ЄС, а також фактори, що впливають на інтеграційні процеси. Визначено вимоги до ефективного входження країни до міжнародних структур. Проаналізовано ці вимоги на прикладі України. Надано рекомендації для отримання максимального позитивного ефекту від інтеграційних процесів. Наведено макроекономічні показники, що дають змогу оцінити ефективність глобалізаційних процесів. Названо проблеми у відношеннях України й ЄС, які можуть загостритися у разі інтеграції.

Ключові слова: інтеграція, Україна, ЄС, умови інтеграції, підприємство, міжнародні відносини.

Писин В.М., Ечина Л.В. ОСОБЕННОСТИ ИНТЕГРАЦИИ УКРАИНЫ В ЕС: ВЫЗОВ ВРЕМЕНИ

В статье проанализированы вопросы интеграции Украины и ЕС, а также факторы, влияющие на интеграционные процессы. Определены требования к эффективному вхождению страны в международные структуры. Проанализированы эти требования на примере Украины. Даны рекомендации для получения максимального положительного эффекта от интеграционных процессов. Приведены макроэкономические показатели, позволяющие оценить эффективность глобализационных процессов. Названы проблемы в отношении Украины и ЕС, которые могут обостриться в случае интеграции.

Ключевые слова: интеграция, Украина, ЕС, условия интеграции, предприятие, международные отношения.

Pysin V.M., Echina L.V. FEATURES OF UKRAINE'S INTEGRATION INTO THE EU: THE CHALLENGE OF TIME

The article analyzes the issues of integration of Ukraine and the EU. The factors influencing the integration processes are analyzed. The requirements for the effective entry of the country into international structures are determined. These requirements are analyzed on the example of Ukraine. Recommendations are given for obtaining the maximum positive effect from integration processes. Macroeconomic indicators affecting the effectiveness of globalization processes are presented. The problems in the relations between Ukraine and the EU are mentioned, which can worsen in case of integration.

Keywords: integration, Ukraine, EU, conditions of integration, enterprise, international relations.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Інтеграція економіки і соціальної сфери країни у світове суспільство є значним фактором економічного розвитку. Інтеграційні процеси дають змогу підвищити ефективність функціонування економіки. Більшість країн ЄС має дуже високий інноваційний потенціал, що є надзвичайно привабливим для України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання інтеграції України в економічний і соціальний простір було розглянуто у роботах багатьох учених. Інтеграційні процеси розглядалися у роботах таких авторів, як: Л.М. Бойко [1], Л.О. Лісова [2], О.С. Власюк, Я.Б. Базилюк, Д.Ю. Венцовський [3], В.В. Трофімова [4], С.В. Щербина [5], В.В. Івантер, В.М. Геец [6] та ін. Серед

закордонних дослідників питаннями глобалізації займалися А. Дрехер [7], Г. Ритцер [8] та інші дослідники.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Таким чином, після аналізу наукових робіт можна визначити низку проблем, що потребують вирішення:

– визначення передумов інтеграції України у світове суспільство;

– розроблення пропозицій щодо отримання найбільшого економічного ефекту від інтеграційних процесів.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті – розробити низку заходів щодо посилення євроінтеграційних процесів для України, посилити позитивні ефекти від економічного та соціального співробітництва з країнами ЄС, послабити

вплив негативних ефектів від євроінтеграційних процесів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ефективна інтеграція можлива лише серед країн, які відповідають такими вимогам [4]:

1. приблизно однаковий рівень економічного розвитку;
2. географічна близькість;
3. політична зацікавленість в об'єднанні.

Проаналізуємо, як ці вимоги виконуються у випадку інтеграції України у простір ЄС.

Індикаторами економічного розвитку можна визначити рівність рівня економічного розвитку, взаємодоповнюваність економік, наявність політичних моментів щодо об'єднання.

Рівність економічного розвитку можна оцінити за допомогою макроекономічних показників: ВВП на душу населення, темпи зростання ВВП, його галузевої структури, рівнів інфляції та безробіття, продуктивності праці і заробітної плати тощо. Вони не повинні мати суттєвих відмінностей, саме тому найбільш ефективною є інтеграція економічно розвинених країн. Порівняємо ці показники для декількох країн ЄС (табл. 1).

Як можна побачити, для країн, наведених у таблиці, ВВП на душу населення найбільший у Німеччині. Цей показник для України є найнижчим. Схожа ситуація склалася також за рівнем інфляції. У більшості країн ЄС він не перевищує 1%, а для України становить 13,9%. Середня заробітна плата в Україні також є найнижчою серед країн ЄС. За рівнем безробіття Україна має середні показники по ЄС. Така ситуація дещо заважає інтеграційним процесам, а велика різниця між рівнем заробітної плати між Україною та країнами ЄС сприяє активним міграційним процесам.

Для ефективної інтеграції України потрібне негайне вирішення таких проблем:

1. Регулювання трудової міграції та забезпечення соціального захисту громадян Укра-

їни. Введення в країнах-кандидатах європейського порядку регулювання призведе до обмеження можливостей працевлаштування громадян України. З іншого боку, значну частку потоку трудових ресурсів України на Захід становить нелегальна трудова міграція. За даними Державної служби трудової міграції України, найбільше мігрантів припадає на такі країни ЄС, як:

Польща – 167,8 тис.;

Італія – 153,3 тис.;

Чехія – 150,5 тис.;

Іспанія – 52,6 тис.;

Угорщина – 23 тис.;

Португалія – 21,7 тис.;

Білорусь – 21,5 тис.;

інші країни – близько 46,6 тис. [9]

Станом на 2016 р. громадяни України зайняли перше місце серед легальних мігрантів у країни Європейського Союзу – понад 200 тис. осіб отримали дозвіл на перебування в ЄС. Але кількість нелегальних мігрантів ще більша.

Для подолання нелегальної трудової міграції недостатньо зусиль України (хоча, безперечно, вони повинні бути визначальними). Потрібно спільно з ЄС і країнами-кандидатами комплексно вирішувати цю проблему – від допомоги у створенні робочих місць в Україні до легалізації трудових міграційних потоків шляхом збільшення відповідних квот. У середньостроковій перспективі необхідне укладення угод України з ЄС щодо трудової міграції і соціального захисту українських працівників за кордоном.

Дуже важливим для України є й поліпшення економічних показників. Для цього необхідно посилити боротьбу з корупцією, встановити політичну стабільність, залучити нових зарубіжних партнерів та інвесторів.

Політичну зацікавленість в об'єднанні можна оцінити шляхом порівняння законодавчої бази ЄС та України. До головних

Таблиця 1

Макроекономічні показники країн ЄС та України

Країна	ВВП на душу населення, доларів США	Рівень інфляції за споживчими цінами, %	Середня заробітна плата, \$	Рівень безробіття за МОП, %
Україна	2,905.9	13,9	\$192	8,8
Польща	15,049.0	-0,6	\$802	5,3
Німеччина	45,551.5	0,5	\$3,478	4,2
Греція	22,736.5	-0,8	\$1,631	23,0
Франція	42,013.3	0,2	\$3,374	9,8
Литва	15,872.7	0,9	\$914	9,2

проблем належать питання боротьби з відмиванням коштів, узгодження міграційної політики, регулювання підприємництва, регулювання конкурентної боротьби, державних закупок, банківського сектору, бухгалтерського обліку, податкової політики, охорони інтелектуального майна, охорони навколишнього середовища, типізації та сертифікації стандартів, регулювання питань енергетики.

Під час інтеграційних процесів України та ЄС проблеми можуть виникнути і в Євросоюзі. До найбільш складних моментів належать:

1. «Механічне» об'єднання країн приводить до швидкого збільшення кількості країн – членів ЄС. Це може порушити початкову стабільність країн «Старої Європи», особливо у разі приєднання країн типами суспільств та економік, що відрізняються від європейських.

2. Кризові явища в економіці. Економіка країн ЄС знаходиться сьогодні не в найкращому стані. Влітку 2017 р. з ключових країн ЄС найгірше за всіма показниками йдуть справи у Франції. Також порівняно незадовільний стан головними економічними показниками, крім ринку праці, спостерігаються й у Великій Британії. Очевидно, ці проблеми пов'язані не тільки з Brexit. Однак, такий елемент, як великі недоліки в зовнішній торгівлі з ЄС і зовнішнім суспільством, і породжують виведення Англії з Євросоюзу.

Країни півдня ЄС мають значні проблеми із суверенними боргами. Стратегія економії бюджетних витрат Меркель-Шойбле призупинила їх збільшення, однак не призвела до зменшення. Відсутність економічного зростання у цих країнах не дає змоги скорочувати заборгованість. Проблема для півдня Євросоюзу явно набула хронічного характеру. Аналогічно в Євросоюзі повільно скорочується безробіття. Проблема незайнятості серед молоді, як і раніше, має важкий характер на півдні Європи.

3. Зовнішньополітичні протиріччя між країнами «Старої Європи» і «Нової Європи». Вхідження України до ЄС може призвести до посилення цих протиріч. Вони виникають між країнами, що увійшли до Євросоюзу під час його створення, та новими членами. Сьогодні існує розмежування країн ЄС за економічними та політичними чинниками. Частина країн ЄС активно співпрацює із США та Великобританією, частина – підтримує дружні стосунки з Росією та країнами СНД.

4. Відсутній механізм виходу з ЄС. Механізм виходу з ЄС повністю не відпрацьовано. Право виходу з ЄС гарантовано ст. 50 Договору про Європейський Союз. Проте цей механізм повністю не відпрацьовано. Для цього вищий законодавчий орган повинен прийняти відповідне рішення, повідомити про це Європейську Раду. Але механізм регламентовано не повністю, невідомі точні строки виходу з складу ЄС.

Але, незважаючи на ці складнощі, інтеграція України до ЄС дасть змогу поліпшити економічний стан як України, та і ЄС

Висновки з цього дослідження. Інтеграція країни в міжнародні спільноти відкриває великі можливості для розвитку економіки, соціальної та політичної сфери. Але для отримання максимального позитивного ефекту необхідно:

- поліпшити економічну ситуацію в Україні;
- підвищити розмір заробітної платні для персоналу, що працює на підприємствах України. У разі невиконання цієї вимоги підприємства можуть залишитися без кваліфікованих працівників;
- урегулювати проблеми трудової міграції;
- наблизити законодавство України до стандартів ЄС.

Інтеграція України до ЄС є пріоритетним напрямом міжнародних відносин. Вирішення цієї проблеми буде сприяти більш активному соціальному та економічному розвитку України.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бойко Л.М. Соціальні передумови євроінтеграції України / Л.М. Бойко // Економіка АПК. – 2010. – № 11. – С. 156–160.
2. Лісова Л.О. Зовнішня торгівля з країнами ЄС: стан та перспективи реалізації європейських та євроатлантичних пріоритетів у Сумській області / Л.О. Лісова // Вісник Сумського національного аграрного університету. Економіка і менеджмент. – 2011. – Вип. 3(45). – С. 70–74.
3. Перспективи співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями / О.С. Власюк, Я.Б. Базилюк, Д.Ю. Венцовський [та ін.] // Фінанси України. – 2012. – № 9. – С. 3–17.
4. Трофімова В.В. Самодостатня Україна: закономірності розвитку в епоху глобальної інтеграції : [монографія] / В.В. Трофімова. – Сімферополь, 2012. – 208 с.

5. Щербина С. Торгово-економічні зв'язки України з Європейським Союзом у контексті геоекономічних змін / С. Щербина, Р. Щербина // Україна і світ: прагнення змін : [монографія] ; відп. ред. Н. Висоцька. – К., 2010. – С. 375–392.
6. Ивантер В.В., Геец В.М. Экспертная оценка возможных макроэкономических эффектов экономического сотрудничества Украины со странами Единого экономического пространства / В.В. Ивантер, В.М. Геец // Економіка і прогнозування. – 2011. – № 4. – С. 9–26.
7. Dreher, Axel (2006): Does Globalization Affect Growth? Evidence from a new Index of Globalization, *Applied Economics* 38, 10: 1091–1110. Updated in Dreher, Axel, Noel Gaston and Pim Martens (2008).
8. George Ritzer, ed. (15 April 2008). *The Blackwell Companion to Globalization*. John Wiley & Sons. pp. 16
9. The World Bank. Indicators // The World Bank Group. – 2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://data.worldbank.org/indicator?tab=all>.